

УДК 343 983

Алексєєва-Процюк Д. О., с.н.с.,
наукової лабораторії з проблем досудового
розслідування ННІФПСКМ НАВС, к.і.н.;

Брисковська О. М., с.н.с., наукової
лабораторії з проблем досудового
розслідування ННІФПСКМ НАВС, к.ю.н.

Особливості проведення тимчасового доступу до речей та документів для отримання інформації від операторів мобільного зв'язку

В статті проаналізовано порядок проведення тимчасового доступу до речей та документів для отримання інформації, що міститься в операторів мобільного зв'язку, а також пов'язані з цим проблеми реалізації нового КПК України.

Ключові слова: оператор мобільного зв'язку, тимчасового доступу до речей та документів, збирання доказів, Кримінальний процесуальний кодекс України.

В статье проанализирован порядок проведения временного доступа к предметам и документам для получения информации, которая находится у операторов мобильной связи, а также связанные с этим проблемы реализации нового УПК Украины.

Ключевые слова: оператор мобильной связи, временный доступ к предметам и документам, сбор доказательств, Уголовный процессуальный кодекс Украины.

In this paper the procedure for temporary access to the objects and documents to obtain information that is at the mobile operators, as well as the related problems of implementation of the new Criminal Proceedings Code of Ukraine.

Keywords: mobile operator, temporary access to subjects and documents, collecting proofs, Criminal procedural code of Ukraine.

Актуальність даної тематики обумовлені прийняттям в 2012 році нового КПК, який змінив порядок доступу до інформації, що міститься в операторів мобільного зв'язку. На теперішній час процесуальний порядок доступу до оригіналів чи копій будь-яких документів (навіть тих, що містять загальнодоступні відомості), пов'язаний з прийняттям відповідного рішення слідчим суддею чи судом (глава 15 КПК) [1]. Такий підхід законодавця значно підвищив документообіг та настільки ж знизив оперативність у прийнятті важливих процесуальних рішень.

Дані операторів мобільного зв'язку, отримані працівниками правоохоронних органів відіграють вагомую роль при розслідуванні злочинів. Ця інформація є важливою при доказуванні причетності особи до вчинення злочину, при перевірці слідчих версій, встановленні місцезнаходження осіб, виявленні нових епізодів злочинної діяльності, розшуку викраденого, встановленні співучасників злочину та ін.

Однак, як свідчить практика застосування нового КПК України, на початковому етапі розслідування виникає чимало проблем, пов'язаних з необхідністю невідкладного проведення процесуальних дій з метою отримання доступу до речей і документів, а також інформації, що в них міститься.

Ефективному розслідуванню тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень з ознаками неочевидності нерідко перешкоджають тривалі за часом

процедури підготовки, погодження та розгляду клопотань про тимчасовий доступ до предметів і документів (ст. 163 КПК взагалі не обмежує термін розгляду таких клопотань), що негативно впливає на процес збирання доказів у кримінальному провадженні. Втраті оперативності отримання цієї інформації не сприяє й те, що зазвичай фізично не можливо виконати вимоги ст. 163 КПК щодо судового виклику за повісткою до слідчого судді особи, у володінні якої знаходяться речі і документи (представника оператора мобільного зв'язку) через відсутність у більшості регіонах держави таких представників.

Метою цієї статті є висвітлення проблемних питань проведення тимчасового доступу до речей та документів для отримання інформації, що міститься в операторів мобільного зв'язку в розрізі реалізації нового КПК України.

Відтак, стільниковий (мобільний) зв'язок має велику, а іноді й необмежену дальність дії, яку забезпечує стільникова структура зон зв'язку. Вся територія обслуговування стільникової системи зв'язку розподілена на окремі прилеглі одна до одної зони або "стільники". Телефонний обмін у кожній з таких зон керується базовою станцією, здатною приймати і передавати сигнали на великому діапазоні радіочастот. Одночас ця станція підключена до звичайної дротової телефонної мережі і оснащена апаратурою перетворення високочастотного сигналу мобільного телефону у низькочастотний сигнал дротового телефону і в зворотному напрямі, що забезпечує сполучення обох систем.

Періодично (з інтервалом 30–60 хвилин) базова станція випромінює службовий сигнал. Приймавши його, мобільний телефон автоматично додає до нього свої MIN- і ESN-номери і передає кодову комбінацію на базову станцію. Унаслідок цього відбувається ідентифікація конкретного мобільного телефону, номеру рахунку його власника і "прив'язка" апарата до певної зони, у якій він знаходиться у конкретній проміжок часу. Коли користувач телефонує зі свого телефону, базова станція виділяє йому одну з вільних частот тієї зони, в якій він знаходиться, вносить відповідні зміни в його рахунок і передає виклик за призначенням. Якщо мобільний користувач під час розмови переміщується з однієї зони (соти) зв'язку до іншої, базова станція зони автоматично переводить сигнал на вільну частоту нової зони [2, с. 34].

Можливість отримання та використання інформації операторів мобільного зв'язку передбачає тимчасове обмеження конституційних прав, передбачених статтями 30–32 Конституції України [3]. Підстави та порядок проведення відповідних заходів визначені КПК України, законами України "Про оперативно-розшукову діяльність", "Про міліцію", "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю".

У Законі України "Про телекомунікації" визначено правову основу діяльності у галузі телекомунікацій, зокрема повноваження держави щодо регулювання цієї діяльності, а також права, обов'язки та підстави відповідальності фізичних і юридичних осіб, які користуються телекомунікаційними послугами [4]. Закон України "Про інформацію" надає визначення інформації, її види, та режим доступу до різних видів інформації [5].

Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 162 КПК України, інформація, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента надання телекомунікаційних послуг, в тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо (в тому числі і інформація, щодо абонентського номеру оператора мобільного зв'язку) відноситься до речей і документів, які містять охоронювану таємницю.

Інформація, що зберігається в операторів мобільного зв'язку, – це відомості, що

виникають під час експлуатації систем мобільного зв'язку як безпосередньо користувачем, а також в операційно-інформаційних системах і центрах комутації операторів мобільного зв'язку. Залежно від місця концентрації, інформація, що зосереджена у засобах систем мобільного зв'язку, міститься: у призначеному для користувача устаткуванні (абонентській станції, абонентському пристрої); різних файлах: текстових, звукових, фото-, відео-; в операційно-інформаційних системах і центрах комутації оператора стільникового (мобільного) зв'язку (безпосередньо в операторів).

З метою оперативного встановлення особи злочинця зазвичай виникає необхідність в отриманні інформації від операторів мобільного зв'язку (п. 7, 8 ст. 162 КПК), яка містять охоронювану законом таємницю (про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо) та потрібна для підготовки, погодження і розгляду клопотань щодо отримання дозволу на проведення в подальшому негласних слідчих (розшукових) дій.

З урахуванням нового КПК, інформацію від операторів мобільного зв'язку можливо одержати у двох процесуальних формах:

1) у рамках тимчасового доступу до речей і документів (ст. 159 КПК) як заходу забезпечення кримінального провадження;

2) під час проведення негласних (слідчих) розшукових дій: установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК), зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК) та зняття інформації з електронних інформаційних систем (264 КПК).

Тимчасовий доступ до речей і документів – це один із заходів забезпечення кримінального провадження. Порядок тимчасового доступу до речей і документів передбачено ст. 159 КПК України [1]. Він полягає у наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої знаходяться такі речі і документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії та в разі прийняття відповідного рішення слідчим суддею, судом вилучити їх (здійснити їх виїмку).

Застосування такого заходу не допускається, якщо слідчий, прокурор не доведе, що: існує обґрунтована підозра щодо вчинення кримінального правопорушення такого ступеня тяжкості, що може бути підставою для застосування цього заходу забезпечення кримінального провадження; потреби досудового розслідування виправдовують такий ступінь втручання у права і свободи особи, про який ідеться в клопотанні слідчого, прокурора; може бути виконане завдання, для досягнення якого слідчий, прокурор звернувся із клопотанням.

Сторонами кримінального провадження, які мають право звернутися до слідчого судді, суду із клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів, є: з боку обвинувачення – слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, а також потерпілий та його представник; з боку захисту – підозрюваний, обвинувачений, підсудний, їхні захисники та законні представники.

Особа, у володінні якої знаходяться речі і документи, зобов'язана надати можливість стороні кримінального провадження ознайомитися з ними тільки у разі прийняття слідчим суддею, судом рішення про тимчасовий доступ до речей та документів. Суб'єкт сторони, якому надано це рішення, має право ознайомитися з ними, зробити їх копії, вилучити речі та документи.

Тимчасовий доступ до речей і документів здійснюється на підставі ухвали слідчого

судді, суду.

Слідчий має право звернутися із зазначеним клопотанням тільки за погодженням з прокурором, який здійснює нагляд за законністю провадження досудового розслідування. При вирішенні цього питання прокурор зобов'язаний ознайомитися з матеріалами, що дають підстави для тимчасового доступу до речей і документів, перевірити законність одержання доказів. Слідчий суддя не повинен брати до провадження клопотання слідчого, якщо воно не було погоджено з прокурором, або той із ним не погодився, або з клопотання незрозуміло, який саме прокурор дав згоду.

Клопотання починається з короткого викладення обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання. Далі вказуються кваліфікація кримінального правопорушення, речі і документи, тимчасовий доступ до яких планується отримати, підстави вважати, що вони перебувають або можуть перебувати у володінні відповідної фізичної або юридичної особи. Вказується важливість речей і документів щодо встановлення обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, а саме: події кримінального правопорушення; винуватості підозрюваного, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форми вини, мотиву і мети вчинення кримінального правопорушення; виду та розміру шкоди, яку було завдано кримінальним правопорушенням; обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу підозрюваного, обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження; обставин, що є підставою звільнення від кримінальної відповідальності.

У разі подання клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю, зазначається про можливість використання як доказів відомостей, що містяться в речах і документах, та неможливість іншими способами довести обставини, які передбачається довести за допомогою цих речей і документів. В резолютивній частині клопотання міститься обґрунтування необхідності вилучення речей і документів.

До клопотання слідчого, прокурора про застосування тимчасового доступу до речей і документів додається витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого до слідчого судді, суду подається клопотання.

Сторони кримінального провадження мають право звернутися до слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження із клопотанням про тимчасовий доступ до будь-яких речей і документів.

Не може бути наданий доступ до: листування або інших форм обміну інформацією між захисником та його клієнтом або будь-якою особою, яка представляє його клієнта, у зв'язку з наданням правової допомоги; об'єктів, які додані до такого листування або інших форм обміну інформацією.

Відтак, існує два порядки розгляду слідчим суддею, судом клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів.

Перший полягає у тому, що після отримання клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів слідчий суддя, суд здійснює судовий виклик особи, у володінні якої знаходяться такі речі і документи. У повістці про судовий виклик, що слідчий суддя, суд надсилає особі, у володінні якої знаходяться речі і документи, зазначається про обов'язок збереження речей і документів у тому вигляді, в якому вони

перебувають на момент отримання судового виклику. Слідчий суддя, суд розглядає клопотання за участю сторони, яка подала клопотання, та особи, у володінні якої знаходяться речі і документи. Неприбуття за судовим викликом такої особи без поважних причин або неповідомлення нею про причини неприбуття не є перешкодою для розгляду клопотання.

Другий варіант застосовується, якщо сторона, яка звернулася з клопотанням, доведе наявність достатніх підстав вважати, що існує реальна загроза зміни або знищення речей чи документів. У такому випадку клопотання розглядається слідчим суддею, судом без виклику особи, у володінні якої вони знаходяться.

Слідчий суддя, суд постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, якщо сторона кримінального провадження у своєму клопотанні доведе наявність достатніх підстав вважати, що ці речі або документи: перебувають або можуть перебувати у володінні відповідної фізичної або юридичної особи; самі по собі або в сукупності з іншими речами і документами кримінального провадження, у зв'язку з яким подається клопотання, мають суттєве значення для встановлення важливих обставин у кримінальному провадженні; не становлять собою або не включають речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю.

В ухвалі вказується, що у разі невиконання, слідчий суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження, якій надано право на доступ до речей і документів, має право постановити ухвалу про проведення обшуку з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів. Має бути вказано також, що ухвала залишається в силі протягом одного місяця з дня її постановлення.

Ухвала слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів складається у двох примірниках. Зазначений в ухвалі слідчого судді, суду особі вручається оригінал ухвали та її копія. Другий примірник ухвали залишається у судовій справі.

Перед проведенням цієї процесуальної дії особа, якій надано дозвіл на тимчасовий доступ до речей і документів, пред'являє їх володільцю оригінал ухвали суду, вручає її копію та пропонує надати до них доступ.

Пред'явлення ухвали володільцю речі та документа гарантує його право знати, хто і на яких підставах проводить процесуальну дію.

Факт пред'явлення ухвали слідчого судді, суду, вручення її копії засвідчується підписом володільця на оригіналі цього судового рішення.

Якщо речі та документи вилучаються, складається їх опис, який вручається володільцю. В описі вилучених речей зазначається їх назва, кількість, міра, вага, матеріал, з якого вони виготовлені, та індивідуальні ознаки. В описі вилучених документів вказується їх назва та зміст. Копія опису вилучених речей та документів, складена слідчим, долучається до кримінального провадження.

Уповноважена особа, яка провадить процесуальну дію, зобов'язана залишити на вимогу володільця копію вилучених документів. Копії вилучених документів виготовляються з використанням копіювальної техніки, електронних засобів володільця за його згодою або копіювальної техніки, електронних засобів особи, яка пред'являє ухвалу про тимчасовий доступ до речей і документів. У разі неможливості виготовлення копій вилучених документів слідчий вносить до протоколу процесуальної дії запис про вимогу володільця надати їх копії. Вони виготовляються негайно після появи такої можливості та вручаються володільцю вилучених документів.

У разі невиконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів слідчий

суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження, якій надано право на доступ до речей і документів на підставі ухвали, має право постановити ухвалу про дозвіл на проведення обшуку згідно з положеннями КПК з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів.

У разі якщо дозвіл на проведення обшуку надано за клопотанням сторони захисту слідчий суддя, суд доручає забезпечення його проведення слідчому, прокурору або органу внутрішніх справ за місцем проведення цих дій. Проведення обшуку здійснюється за участю особи, за клопотанням якої надано дозвіл на його проведення, згідно з положеннями КПК України.

Ухвала слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів набирає законної сили з моменту її оголошення. Вона є обов'язковою для осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, а також для всіх фізичних та юридичних осіб, органів державної влади та місцевого самоврядування, їх службових осіб і підлягає виконанню на всій території України.

З огляду на досвід реалізації нового КПК, з метою однакового застосування судами першої та апеляційної інстанції кримінального процесуального законодавства, уникнення неоднозначного тлумачення норм права під час здійснення слідчим суддею суду апеляційної інстанції повноважень, передбачених КПК, судова палата у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у своєму листі "Про окремі питання здійснення слідчим суддею суду апеляційної інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні" [6] звернула увагу місцевих і апеляційних судів на окремі положення, що мають значення для застосування кримінального процесуального законодавства в частині тимчасового доступу до речей і документів.

По-перше, визнається правильною практика тих слідчих суддів суду першої інстанції, які в рамках кримінального провадження, пов'язаного з злочином, вчиненим в умовах неочевидності (наприклад, за фактом умисного вбивства, розбійного нападу тощо), проте в разі відсутності особи, які підозрюються у причетності до його вчинення), під час розгляду клопотань про надання тимчасового доступу до документів, що знаходяться в операторів і провайдерів телекомунікацій та містять інформацію про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту (вихідні чи вхідні з'єднання, SMS, MMS тощо), маршрутів передавання тощо (ст. 159, п. 7 ч. 1 ст. 162 КПК України), надають тимчасовий доступ до такої інформації щодо всіх абонентів, які перебували у місці вчинення такого злочину у відповідний час, одним судовим рішенням.

По-друге, під час розслідування нерідко трапляється необхідність провести декілька пов'язаних між собою процесуальних дій. Зокрема, статтями 263 та 268 КПК України передбачено такі негласні слідчі (розшукові) дії як зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (дозвіл на їх проведення надає слідчий суддя суду апеляційної інстанції, інформація щодо цих дій згідно із Законом України "Про державну таємницю" та пунктами 4.12.4. і 4.12.5 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, затвердженого наказом Служби безпеки України від 12 серпня 2005 року № 440, містить відомості, що становлять державну таємницю), а також ст. 159 КПК – тимчасовий доступ до речей і документів, зокрема інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, що є заходом забезпечення кримінального

провадження, дозвіл на вжиття якого надає слідчий суддя суду першої інстанції, при цьому відомості щодо таких дій не становлять державної таємниці.

По-третє, тимчасовий доступ надається до документів, які містять інформацію про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг і не дають можливості втрутитися у приватне спілкування (отримати доступ до змісту інформації, яка передається). Статтями 159, 162 КПК передбачено отримання слідчим (прокурором) інформації про зв'язок (у тому числі про місцезнаходження радіоелектронного засобу), що відбувся в минулому (постфактум), у той самий час як передбачена ст. 268 КПК негласна слідча (розшукова) дія — установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу — передбачає локалізацію (моніторинг) місцезнаходження радіоелектронного засобу в режимі реального часу (тобто інформацію про те, де перебуває відповідний засіб на момент спостереження за ним).

З огляду на практичну необхідність й актуальність цього аспекту для слідчих суддів суду першої інстанції, слід звернути увагу, що особа, зазначена в ухвалі слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів як власник речей або документів, зобов'язана згідно з ч. 1 ст. 165 КПК надати тимчасовий доступ до визначених в ухвалі речей або документів особі, вказаній у відповідній ухвалі слідчого судді, суду. Ураховуючи специфіку формату зберігання інформації, що передбачена п. 7 ч. 1 ст. 162 КПК і знаходиться в операторів (провайдерів) телекомунікацій, надання доступу до відповідних документів (тобто надання можливості ознайомитися з ними та зробити з них копії), може здійснюватися як безпосередньо в оператора (провайдера), так і шляхом надану доступу до відповідних документів уповноваженому на зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж підрозділу правоохоронного органу через відповідні інформаційні системи відповідно до встановленого порядку з обов'язковим наданням копії ухвали слідчого судді відповідному оператору (провайдеру).

Одержання (вилучення) інформації безпосередньо в операторів і провайдерів телекомунікацій вимагає забезпечення участі у проведенні цього заходу спеціалістів, передусім фахівців у галузі комп'ютерних технологій, засобів зв'язку або обслуговування мережі. Вилучення телекомунікаційних повідомлень здійснюється у присутності представника оператора мобільного зв'язку, понятих (бажано з числа працівників фірми-оператора). Залежно від змісту повідомлень, вони можуть бути вилучені шляхом копіювання вмісту на магнітні носії комп'ютерної інформації (у цьому разі ще на підготовчій стадії вилучення необхідно підготувати апаратно-технічні засоби для зчитування і збереження інформації, що вилучається, перелік яких слід попередньо узгодити із спеціалістом, а також переносні накопичувачі пристрої).

З метою забезпечення своєчасного доступу до відповідних документів уповноважених на зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж підрозділу через відповідні інформаційні системи керівники міськрайлінорганів внутрішніх справ повноважні залучати працівників підрозділів ОТЗ як спеціалістів:

під час огляду місця події за фактом учинення тяжких та особливо тяжких злочинів з метою забезпечення отримання слідчими інформації, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій (п. 7 ст. 162 КПК України);

з метою опрацювання зазначеної інформації, отриманої від операторів та провайдерів телекомунікацій, для розроблення слідчих версій та підготовки плану розслідування у кримінальному провадженні (ст. 71 КПК України).

Відтак, для одержання інформації про абонентів, які перебували на місці вчинення злочину (поряд з місцем) та період їх знаходження на цій місцевості слідчий діє наступним чином:

1. За погодженням з прокурором, вносить до слідчого судді, суду (місцевого суду – ст. 132 КПК) клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю, в якому зазначає обставини, передбачені ч. 2 ст. 160 КПК України.

2. Після отримання клопотання слідчий суддя, суд в порядку ст. 163 КПК України розглядає його та у разі встановлення обставин, передбачених ч. 5, 6 ст. 163 КПК України, постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю.

3. Відповідна ухвала надається оператору або провайдеру телекомунікацій, у володінні яких знаходиться необхідна інформація, після чого відповідна службова особа зобов'язана надати тимчасовий доступ до зазначеної в ній інформації, з метою вилучення необхідної інформації (її носіїв, тощо про що зазначається в ухвалі слідчого судді, суду) або виготовлення необхідних копій.

4. Слідчий аналізує отримані дані або дає доручення оперативним підрозділам на їх моніторинг.

В подальшому отримана інформація (щодо абонентського номера оператора мобільного зв'язку) аналізується та в разі необхідності отримання додаткової інформації, яка має значення для кримінального провадження, можливе проведення негласних слідчих (розшукових) дій, таких як, наприклад, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України) або ж установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>;

2. Сербінов О.С. Окремі види інформації про абонента, яка знаходиться у користуванні операторів мобільного зв'язку та може бути отримана у ході проведення оперативно-розшукових заходів або слідчих дій / О.С. Сербінов // Адвокат – № 1 – 2009 р. – С.36–39.

3. Конституція України // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 р. № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.

5. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 № 2658-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

6. Про окремі питання здійснення слідчим суддею суду апеляційної інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні: Роз'яснення Вищого спеціалізованого суду України № 223 - 158/0/4-13 від 29.01.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13>

